

העם

ניתוח קטן

פנינו אל השמש העולה, דרכנו שוב עולה מזרחות... לראשוני הציונים היה זה ברור לגמרי: הם יישו את הגיטאות האפלים של אירופה, יחזרו לכור המהצבת של העם בארץ.

מאז מרחפת ההכרה הלאומית בין שני הקצוות, נמשכת לסירוגין למולדת האירופית ולמקור האסיתי. המצב הפוליטי קורב אותה הלך וקרב אל המערב, הרחיק אותה הלך ורחוק מן המרחב העיוני, ומן המרחב הרבתי האסיאתי, הורו, בורמה ואינדונזיה.

ממשלה

שומרי המורשת

אחרי שדוד בן גוריון, הצטרף לדעת הרוב במפלגה ונתן אישור בעל כורחו ל' מנויו של משה שרת כיוורשו, הגיע המאבק על הירושה לקיצו (העולם הזה 840). שר החוץ, שעסקני המפלגה ופקידיו ראו בו תמיד אחד משלהם, ענף מאותו עץ, היה ב' מנצח. דוד בן גוריון, שגם בימי זהרו היה תמיד יסוד זר במקצת, בעל אמיציות אי-שיות מעוררות חשש, הורחק סופית - דוקא באותו שבוע בו נחל נצחון גדול ב' אולם בית ארלוזורוב המואר, העביר את ה' החלטה נגד הדגל האדום בבתי-הספר הממ' לבתיים.

מפא"י איננה מפלגה בעלת רעיון מרכזי גדול, הנכספת אל המנהיג הגדול שיבצע מה' פכות בשמה. מפא"י היא אגודה מקצועית גדולה של מנהלי מפעלים כלכליים, אירגונים הסתדרותיים, פקידים סוכנות וממשלה. היא זוקקה לאדם בינוני, מעין מזכיר כללי, ש' ידאג לפשרה בין כל האינטרסים המנוגדים והיריבים.

זה הרקע לסכסוך הוותיק בין ב'גוריון ועסקני מפלגתו. ב'ג'י. שאף תמיד לפתור נות קיצוניים, שפגעו בהכרח באינטרסים רבים. כשניסה לטוט על גבי גל התלהבות לאומי הצליח בכך, למרות מפלגתו. באין גל כזה היה שבוי בסכך האינטרסים. זה ה' רקע לפרישתו.

כאיש אחד. אולם הקרב הגדול לא נגמר. להפוך רבים מעסקני המפלגה חששו שהיציאה לשדה בוקר אינה אלא תמרון ב' מאבק זה. שדה-בוקר לא דמתה בעיניהם לסנטי-הלנה, אי השבי בו גמר נפוליאון ה' גדול את ימיו. היא דמתה יותר לאי אלבה, בו בילה נפוליאון כמה חודשים בלבד. כ' שחור ממנה הציטרף אליו הצבא כשיש אתה, תוך שבוע היתה פרוי מונחת למרגלותיה. ההתלהבות התמונית והכוח המאורגן של הצבא פוררו את משטר היררשים כנגררי חול.

המשענת האמיתית של ב'ג'י. אינם חבריו בממשלה, אלא קבוצה של צעירים הנאמנים לו אישית ללא סייג. רחוקים מן המפלגה. כאלה היו טדי קולק, אהוד אבריאל, משה דיין גיזש פלמוץ ועשרות אחרים. הם נשארו בעמדות מפתח. עיניהם התייגה נשואות אל הצרף השבוי בנבב המרכזי.

כל מאורע חמור, מקרי או לא מקרי, על הגבול, עשוי לעורר קריאה לאומית גדולה יחזרתו של הרועה משדה בוקר. אנשיו ייחלו לו. הסכסוך עם המפלגה עלול להסתים בחיטוי משטר העסקנים. ייתכן ועל זאת חשב משה שרת כשאמר, בנינויות. שהוא מקבל את התואר החדש מידי המפלגה כ' פקדון בלבד.

הכנסת

השם הטוב

משך חודשי-פגרא הארוכים התפורו חברי הכנסת בחמש היבשות, אספו כוח בהרי

שוויץ ובפאמפות של ארגנטינה. היה מנוי וגמור עם כי המושב הבא יהיה מעניין, סוער והיסטורי. אולם כבר ימים מעטים אח' רי פתיחת המושב הנוכחי, לפני חודש, רבץ על הכנסת ענן סמיך של שיעמום, שאפשר היה לחתכו בסכין.

שיעמום זה חזר לכל החורים, הפך את חיי הח"כים לגיהנום. בשנה שעברה, כשהוגשה במזנון ארוחת-צהריים חמה (וולנה), הופיעו לפחות אחת ליום, החליפו רשמים. עתה גילו אירצון גובר והולך להופיע בכלל בבנין הנמוך וחסרי-ההוד שברחוב המלך דויד. אותם שנאותו להופיע, שתו כוס קפה במזנון, פיה' קו בגלוי, שלחו מבטים זוגיים אל החלל השומם.

דעה פסימית. באולם הכנסת עצמו היה המצב כמעט מביש. תריסר ח"כים ישבו מכווצים במקומותיהם, שקועים בכתובים או חולמים בהקיץ שעה שגואם קרא את את דבריו מן הכתב, הקשיב בקושי לדברי עצמו. העתונאים בתאם התלוצצו לפעמים בקול רם על חשבון המדבר, חיקו את קולו או את תנועתיו. לרוב לא עשו גם זאת: הם בכלל לא הופיעו לשיבות, הסתפקו באוסף הפר' טיקולים בערב.

לא היה זה מצבר-רוח מקרי. הסתתרה מ' אחוריו מציאות מרה: איש מחברי-הכנסת עצמם לא האמין עוד כי מעשיו מוסיפים או גורעים דבר בהנהלת עניני המדינה. מאז התבצר שלטון מפא"י-הצ"כ, בעל הרוב ה' מוטבח היציב, הוחלט כל ההחלטות ב' האמות של מרכזי המפלגות או במסדרונות הממשלה. הכנסת לא נדרשה אלא להרים אז ידיה מדי פעם וסקני הכנסת הנוחרים ברחו

ראש-ממשלה-בעתיד משה שרת עיניהם התייגה נשואות...

יותר ויותר מן האולם הפומבי אל חדרי' הוועדות הסגורים. השבוע נאלץ אפילו יוסף שפרינצק, יושב' הראש האהוד, להסתכל בזעם באולם הריק' כמעט מעבר לשפמו המזוקק, להשמיע ב' גלוי את אירצונו. אי-הופעת הח"כים ל' ישיבות, העיר, עלול לפגוע בשמה הטוב של הכנסת באוניו הקהל הרחב. היתה זאת דעה אופטימית. לדעת ח"כים פסימיים יותר אין עוד דבר בעולם העלול לפגוע בשמה הטוב של הכנסת.

מדיניות

מעשה בדרכן שרות

עורכו הוותיק והמנוסה של הגירוסלם פוטט, גרשון אגרון, נלקח בשעתו מאחורי שולחן הכתיבה כדי לשמש כראש שרותי המודיעין. אולם גם אחרי שפרש מתפקידו זה, כעבור זמן קצר, לא חזר לעתונו. הסי' בה: אגרון הוזקק על-ידי משרד החוץ כמור' עמד לתפקיד שגוריר ישראל בהורו, לו הוא שואף, וגם מתאים ומוכשר. לדעת המשרד. הפרט הקטן שהפריע מימוש תוכנית כה מושלמת: נהרו סירב עד כה לקשור יחסים דיפלומטיים עם ישראל.

בינתיים, מצאו אנשי מפא"י שחזרו מה' וועידה הפאן-אסיאתית, יש טעם ואפשרות לקשור קשרים עם ארצות אחרות, קטנות יותר. הדבר יקל גם על הורו טענו הם, ל' התגבר על התנגדותה של האוכלוסיה המוס' בינתיים, מצאו אנשי מפא"י שחזרו מה'

למית, לקשור יחסים דיפלומטיים תקינים עם ישראל. ככים האחורין, דרכון שרות. על אגרון, הפנוי בינתיים, הוטל לכן לצאת ל' גישוש בכמה ארצות, ביניהן בורמה ואינ' דונזיה. הגימיק הרשמי: ביקור אצל הקה"י לות היהודיות המקומיות מטעם הסוכנות ה' יהודית.

אולם משרד החוץ החזיק בשיטתו, לפיה

הדיעות וחמולה של המחלקה הערבית בר משרד ראש הממשלה. הכלל הוא רובאי ישן: "הפרד ומשול!" כמו בדיחה ישנה אחרי התפוצצות הרימונים בקרית-יערים הקרובה, החליט פתאום מפקח המשטרה להשתמש בעצתו של אותו פקיד. אולם הוא נתקל מיד בקושי: כל מחלקה ממשלתית התנגדה בחלטת שיגורש ערבי מן החמולה שלה.

דוד בן-גוריון בחברת משה דיין...אל הצרף השבוי

המצב דמה לבדיחה הישנה על שני הפריצים ההונגריים שאחד מהם אמר ליריבו: "אם תכה את היהודי שלי, אכה את היהודי שלך."

לבסוף הושגה פשרה. ערבי אחד גורש מכל חמולה. היה זה בדיוק ההיפוך ממה ש' ביקש להשיג אותו פקיד. במקום להפריד ולמשול אחד המעשה, בפעם הראשונה, את החמולות נגד הממשלה, ארבעת הגולים חזר' לו להיות יריבים איש לרעהו, כרתו ברית אחים, הפכו גיבורים בעיני כל ערביי יש' ראל. האדם שהתנגד לכל המעשה, היועץ לענינים ערביים של ראש הממשלה, גיזש פלמוץ (רא' לעיל) עזב את תפקידו ואת הארץ.

להאמין או לא. כשכא העניין לפני בית הדין לצדק, היה זה נתון במצב קשה. הוא פסל מיד את כל טענות המשטרה, וכן דחה כמעט בבוז מכתב חתום על ידי דוד בן-גוריון, שאישר כי הגירוש על ידי דוד כטחון שאין לגלותם. אולם בית-הדין היה נתון במצב קשה יותר כלפי המספק הצבאי שחתם על פקודת הגירוש. הלה הסתמך על טעמי בטחון הנובעים מתפקידו הישיר. בית' הדין יכול היה להאמין או לא להאמין לו. הבעת אי איומן בו היה מעשה רציני וחמור. אחרי חשבון נפש רב החליטו השופטים ש' אין להם די הוכחות כדי לעשות מעשה כה חמור.

אך בינתיים נמאס להם לבעלי המעשה. שהקימו נגדם דעת קהל כמעט אחידה, נר' או בלתי מוצלחים גם בעיני הממונים עלי' הם. הם הצליחו לתת לענין להסתים באו' פ' טבעי, עם תום פקודת הגירוש.

מפלגות

למיד-למיד

בשמי המפלגות הישראלית היתה סיעת למדן-ליבשיץ כוכב יחיד-כמינו. לידה גרמה לסנסציה, עוררה תקוות לפילוג קרוב של מפ"י. אולם הכוכב דעך חיש מהר. הכנסת ה' ללא אידיאולוגיה, ללא מנהיג מבריק, ללא תקציב וולא עתיד, הוסיפה לשבת בכנסת, אולם הלה כבור כי היא תשוק חיים לכל חי עם התפור הכנסת הנוכחית.

השבוע נתברר כי ספינת למי-למיד מב' קשת להקדים תרופה בריאה למכה, להיכנס לנלמ מפא"י הבטוח לפני התקבץ עניני ה' בחירות. התמורה: כסא מובטח בכנסת ה' שליטת לחנה למדן, תפקיד דיפלומטי בחוץ' לארץ לוויד ליבשיץ.

על שני תנאים אלה אין היכוח. אולם ישנו ויכוח על התנאי השלישי: ליבשיץ רוצה להשאיר בחיים את שבועונו מאבק. קטן ה' תפוצה, להחזיק כדרך זו באידיאולוגיה מפא"ית-שמאלית. אולם מפא"י, בעלת הנסיון המר בסיצות,

חייב כל אדם הממלא במישרין או בע' קיפין תפקיד רשמי של המדינה לשאת דרכון שרות או דרכון דיפלומטי רשמי. לכו יצא גם אגרון לדרך כשבכיסו האחורי דר' כון שרות.

התוצאה: כשביקש אשתר כניסה לאינ' דונזיה כשהתו בלונדון, נתקל בסירוב. נס' יגנו השני להשיג אשתר כניסה, אצל הקוני' סול האינדונזי בבורמה, הסתיים בתוצאות חריפות עוד יותר: בהתאם להוראות ממ' שלחו, שלא רצתה להיכנס בריב לאינדונז' עם העולם המוסלמי, פקד הקונסול על חב' רות התעופה המשרתות את ארצו שלא לפשר לאגרון להגיע לארץ.

יש בה משהו. אל מצבם הלא-נעים' ביותר של ראשי הקהילה היהודית בגיאקאר' רטה, שהיו צריכים לארח את "נציג הסוכנות היהודית", הצטרפה תמיחתו של מנהיג ציו' נ' אמריקאי: "נבוכו", אמר, "הנציגות ה' הודית המוכרת והרשמית היתה אחת ממ' טרות היסוד של הציונות. אבל אנשי משרד החוץ כה מוקסמים עדיין מהעובדה שהשיגו זאת, עד שהם שוכחים שגם בשיטה הישנה יש משהו. סוף סוף, בעזרתה השיגו את מה' שהשיגו."

היה לדבריו על מה לסמוך: זמן קצר קוד' דם לכן הביעה אישיות ערבית חשובה, פרופסור פיליפ ק. חטיק, את רצונה להיפגש עם נציג יהודי בלתי-רשמי למשאומתן (העולם הזה 839). רק דרישתו התקיפה של שרת לצייד את ד"ר נחום גולדמן בדרכון שרות, ועמו במשמעת עד לפרטי הפרטים למשרד החוץ, היא שמנעה את הפגישה, שיתיה יכולה, אולי, להביא תוצאות מר' חיקות-לכת.

מעוטים

אחד וישול

בחיגה ערבית אדירה לפי כל כללי המי' סורה, חזרו ארבעת נכבדי אבו-גוש לחיק' כפרם. עם זאת נסתיימה, ומניה, אחת ה' פפרות המבישות ביותר בתולדות המדינה החדשה.

הפרשה החלה כשהעיר בשעתו, לפני ל' מעלה משנה, אחד הפקידים הגבוהים בממ' שלה כי כואי לגרש ערבי אחד מן הכפר. כונתו היתה מקיאבלית: בני משפחתו של המגורש יחשבו ששאר המשפחות הלשיגו עליו, וכנקמה ילשיגו על האחרים. בצורה זאת היו נודעים כל פרטי פעולות ההברחה שנעשו, כנראה, בכפר, כחלק ממסורת ער' בית עתיקה.

כמו בכפרים ערבים רבים, מפולג הכפר לחמולות (משפחות) יריבות, שכל אחת מהן התקשרה עם גורם יהודי אחר. באבו-גוש היתה קיימת חמולה של המשטרה, חמולה של הממונה על המחוז, חמולה של סוכנות